

III. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi

Cumhurbaşkanımız Tarafından Devlet Başkanları Onuruna Verilen Yatırımlar Temalı Çalışma Yemeği

18 Aralık 2021, İstanbul Kongre Merkezi

Sn. Cumhurbaşkanım,

Afrika Birliği Dönem Başkanı (Kongo Demokratik Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı) Felix Antonie Tshisekedi Tshilombo (*Feliks Antuan Çeçigeedi Çualombo*),

Misafir Devlet Başkanları,

Afrika Birliği Komisyon Başkanı Sn. Moussa Faki Mahamat,

Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi Genel Sekreteri Sn. Wamkele Mene,

Değerli Bakanlar, Büyükelçiler,

Cumhurbaşkanlığımızın ev sahipliğinde düzenlenen III. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'nde, sizleri şahsım ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu – DEİK adına saygıyla selamlıyor, sağlıklı günler diliyorum.

Ekim sonunda Cumhurbaşkanımız ile Angola, Togo ve Nijerya ziyaretimizi ve ertesi gün İstanbul'da, Ticaret Bakanlığımızın ev sahipliğinde ve Afrika Birliği iş birliğiyle Türkiye-Afrika III. Ekonomi ve İş Forumumuzu (TABEF) gerçekleştirip, 34 ülkeden Bakanlar ve iş dünyası temsilcileriyle buluşmuştuk. Bugün Afrikalı dostlarımızla yine birlikteyiz.

Ülkeler ve bölgeler coğrafi sınırlarla ayrılrsa da, ortak değerleri içinde taşır. Bizim coğrafyamızda “**çoklukta birlik**” şeklinde ifade ettiğimiz değer, Afrika coğrafyasında “**Ben, biz olduğumuz zaman ben'im**” anlamına gelen “**ubuntu**” ile ifade ediliyor.

Türk iş dünyası olarak bu felsefeye olan inancımızla, dostumuz Afrika'yla ilişkilerimizde yalnızca kendimizi değil, kazan-kazan prensibimizle, bütünün yararını düşünüyoruz.

Dışişleri Bakanlığımızın düzenlediği Antalya Diplomasi Forumunda, moderatörlüğünü yaptığım ve 14 Dışişleri Bakanının panelist olduğu DEİK Afrika Oturumunda, Gabon Dışişleri Bakanı şunları söyledi: “Siz Türkleri iki özelliğinizden dolayı seviyoruz. Öncelikle, tarihinizde hiç sömürgeci olmadınız, bu çok önemli. Ayrıca, başkaları gibi, avcı gibi davranmıyorsunuz. Avcı gelir, nişan alır, vurur ve avını alıp gider. Siz böyle değilsiniz, bizimle paylaşmaya geliyorsunuz”. Bence bu tespitler bizim en değerli gücümüz.

Afrika ile, kültürün yanı sıra güçlü ticaret ve yatırım ilişkilerimiz var.

Karşılıklı ticaretimiz 25 milyar \$'a yaklaştı, hedefimiz önce 50 ve sonra 75 milyar \$.

2001 yılında, 1,2 milyar \$ ihracatla Türkiye'nin Afrika'nın ithalatındaki payı % 1'di ve 21. sırada yer alıyorduk, payımızı %3'e çıkartarak 10. sıraya yükseldik.

Türk iş dünyasının Afrika özelindeki hedefi, karşılıklı ticaretimiz yanı sıra, kıtada yatırımlarımız arttırmak, sanayici kimliğimizi Afrika'ya daha çok taşımak ve Türk ürünlerinin kıta içinde gümrüksüz dolaşımını sağlamaktır.

Güçlü bir tekstil sektörümüz var. Hazır giyim sektöründe Avrupa'nın en büyük tedarikçisi, dünyanın 7. büyük ihracatçısıyız.

Müteahhitlik ve inşaat sektöründe çok güçlüyüz, kıtada 78 milyar \$'lık proje gerçekleştirdik. Senegal Dakar Havalimanı'nı iki Türk şirketi inşa etti ve şimdi de işletiyor. Havalimanından şehre gidecek raylı sistem projesini de bir Türk şirketi yapıyor. Libya'da gerçekleştirilen projelerin tutarı 29 milyar \$.

Afrika ülkeleri üretim, ihracat ve mal dolaşım üssü olmaya doğru ilerlerken, ciddi bir alt yapı ihtiyacı olduğu da bir gerçek. 2025 hedefleri için gerekli yıllık finansman miktarı 130 ile 170 milyar \$ aralığında.

Ülkemizin Afrika'daki doğrudan yatırımları 6 milyar \$ düzeyinde. Demir çelik, tekstil, çimento, beyaz eşya, enerji, tarım ve gıda sektörlerinde yatırımcıyız. Madencilik, otelcilik ve hizmet sektörüne ilgimiz artıyor. Demir çelik sektöründe bir firmamızın Cezayir'deki yatırımı 4,5 milyar \$. Mısır'da faaliyet gösteren firmalarımız 80 bin kişiye istihdam sağlıyor.

Türk şirketleri kıtada enerji projelerine de ilgi gösteriyor. Yüzer santrallerden sabit santrallere kadar elektrik üreten yatırımcılarımız var. Kıtanın enerji üretim, iletim ve dağıtımında teknik, ticari ve finansal EPC/BO/BOO/BOT uygulamalarıyla, Müşavirlik firmalarımızla, daha fazla hizmete hazırız. Angola'da Enerji üretimi ve Nakil hatları konusunda 3 projenin devreye alınması çalışmaları sürüyor.

Covid-19, yatırım önceliklerini de değiştirdi. Güçlü bir sağlık sistemi oluşturmuş Türkiye ve Afrika arasında, sağlık alanında iş birliği de önemli. Bu süreçte; Somali, Nijer ve Sudan'da 3 hastanemiz ve Kenya'da bir

kliniğimiz faaliyete geçti, Senegal'de anlaşmalar yapıldı, sayılarını arttıracacağız.

Etiyopya'da, pamuk üretimi ve tekstil yatırımlarımız var, bitirdiğimiz demiryolu projesi bir başka güzel örnek.

Fas'ta, metrodan alışveriş merkezine, tekstilden market raflarındaki ürünlere kadar her adımda Türk firmalarını izlerini görürsünüz.

Mozambik ve Fildişi Sahili'nde çimento üretimimiz var; Somali ve Gine'deki limanlar Türk firmaları tarafından işletiliyor. Gıda güvenliği konusunda; Sudan, Çad ve Fas'taki et entegre tesisleri önemli örnekler.

Önümüzdeki dönemde Kamerun'da yapılacak Afrika Kupası için kullanılacak stadyumu da bir Türk firması yaptı.

Gana'da havalimanı hizmetleri, su arıtma tesisleri ve prefabrik yapı projelerimiz var.

Türk yatırımları, kendi markalarıyla olduğu kadar Afrika markalarıyla da bütünleşiyor. Güney Afrika'da bir şirketimizin beyaz eşya alanındaki büyük yatırımı güzel örneklerden.

Elbette, sıralayabileceğim yüzlerce başka örnek var. Ama özetle, biz Afrika'yı ve Afrikalı dostlarımızı seviyoruz. Hem karşılıklı ticaretimizi ve yatırımlarımızı, hem müteahhitlik ve servis hizmetlerimizi, turizm ve sağlık iş birliğimizi, enerji ve savunma iş birliklerimizi daha da arttırmaya hazırız, istekliyiz ve bu konularda gerçekten de başarılıyız, Devlet Büyüklerimizden, daha fazla destek istiyoruz.

Covid-19 sürecinde; glokalleşen, tek kaynağa bağlı kalmanın risklerini gören, tedarik zinciri ve dijital hayatın öne çıktığı, gıda, enerji ve tarımın

öneminin arttığı bir dünya meydana geldi. Dünyadaki işlenmemiş toprakların % 60'ına sahip Afrika, küresel nüfusun tarım ve gıda ihtiyacını karşılayacak potansiyele sahip. Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA) anlaşması ile 1,3 milyar nüfuslu ve 3,4 trilyon \$'lık yeni bir serbest pazar oluşuyor.

Türk İş Dünyası olarak; değişen ve dönüşen Afrika'nın en önemli ticari partneri olmak, zengin kaynaklarını birlikte katma değerli ürünlere dönüştürmek ve beraber kazanmak arzusundayız. Cesaretimiz, hızımız, fiyat ve kalitemiz ile zaten rakiplerimizin önündeyiz. Tarihimizin lekesiz sayfaları ve paylaşımcı anlayışımızla, daha fazlası için hazırız.

Bunları gerçekleştirebilmek için;

- Vize süreçlerindeki gecikmeler ve zorlanmaları aşmak,
- Çifte Verilendirmenin Önlenmesi, Yatırımların Karşılıklı Tanınması ve Korunması ve Serbest Ticaret Anlaşmaları'nın bir an önce sonuçlandırılması,
- Bunlara bağlı olarak İş Dünyamızın ticaret ve yatırımlarını arttırması,
- Bankacılıkta, aracılara ihtiyaç duymadan Türk bankalarının muhataplarıyla direk ilişki tesis etmesi,
- Uygulamalı Know-how paylaşımına odaklanmamız çok önemli.

DEİK olarak, 45'i Afrika'da olmak üzere 147 İş Konseyimizle, ülkeler arası yatırım ve ticareti arttırmak için "ticari diplomasi" çalışmalarımıza arttırarak devam ediyoruz.

Türk İş dünyası olarak, Afrikalı dostlarımızla “**ubuntu**” felsefesine inancımızla, birlikte daha güçlü olduğumuzu biliyoruz.

Bu duygularla, Cumhurbaşkanımıza, Misafir Devlet Başkanlarımıza, Bakanlarımıza ve programda emeği geçen herkese teşekkür ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Nail OLPAK

DEİK Başkanı